

การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2556 Assessment of the Master of Nursing Science Program In Nursing Administration, Improvement Version, AD 2013

พวงทิพย์ ชัยพิบาลสฤงศ์* มาลีวัล เลิศสาครศิริ ละเอียต แจ่มจันทร์
สุวรรณี ละออปักสิน สุวรรณ อนุสันติ ดาเรศ ชุศรี
Puangtip Chaiphibalsarisdi* Maleewan Lertsakornsiri Laiad Jamjan
Suwannee Laoopugsin Suwantha Anusanti Dares Chusri
คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยเซนต์หลุยส์, กรุงเทพมหานคร, ประเทศไทย 10120
Faculty of Nursing, Saint Louis College, Bangkok, Thailand 10120

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบผสมวิธีครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของ 1) ผู้บริหารระดับนโยบายและผู้บริหารหลักสูตรฯ 2) ผู้บริหารองค์กรพยาบาล 3) ศิษย์เก่า 4) อาจารย์ผู้สอน 5) ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน และ 6) นักศึกษา รวมกลุ่มตัวอย่าง 33 คน เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย 4 ส่วน เป็นแบบวัดสภาวะแวดล้อม แบบวัดปัจจัยนำเข้า แบบวัดกระบวนการ และแบบวัดผลิตผล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและสถิติเชิงบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการประเมินสภาวะแวดล้อมหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาลยังมีความต้องการอยู่ โดยควรออกแบบหลักสูตรฯ ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่ต้องการ
2. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า นักศึกษามีความพึงพอใจสูงสุดในการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับหลักสูตรฯ และการดำเนินงานในสถานเอกชนและต่างประเทศ สิ่งที่นักศึกษามีความพึงพอใจระดับต่ำที่สุด คือ จำนวนอาจารย์สำหรับการให้คำปรึกษาครอบคลุมสาขาต่าง ๆ
3. ผลการประเมินกระบวนการ ผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฯ อย่างไรก็ตามการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ ผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวิจัยอย่างถ่องแท้ และตอบสนองความต้องการของนักศึกษาเป็นรายบุคคล
4. ผลการประเมินผลิตผลของหลักสูตรฯ สมรรถนะของนักศึกษาโดยรวมและพฤติกรรมที่มีต่อความรับผิดชอบในวิชาชีพ อยู่ในระดับดีมาก

คำสำคัญ: ประเมินหลักสูตร พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการพยาบาล

Abstract

This mixed method research with CIPP model approach, aimed to explore the opinions of 1) policy and program administrators, 2) nursing directors, 3) alumni, 4) teachers, 5) students' supervisors and students' colleagues, and 6) students. There were 33 sample. The measurement consisted of 4 parts; test for environment, test for input, test for process, and test for product. The content and statistical analysis were being performed. The results of the study were as follows;

1) The nursing administration program is still needed but must design the curriculum to allow learners have the required competency.

2) For results of the input, the students had highest satisfaction on measurement and evaluation that were congruent with the curriculum and study activities at private and international settings. The lowest satisfaction was the number of teachers who had provided consultation covering various fields.

3) In the process assessment, the teachers were able to provide teaching-learning experiences in accordance with the philosophy and objectives of the curriculum. However, the consultation in conducting the thesis/thematic paper, the teacher must be thorough in research process and must be able to respond to individual student's needs.

4) For the product of the curriculum, the overall competency and the behavior of the students towards their professional responsibilities were at a very good level.

Keywords: Curriculum Assessment, Master of Nursing Science Program, Nursing Administration

บทนำ

วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ได้เปิดสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล พ.ศ. 2546 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2546 และได้ปรับปรุงหลักสูตร ฯ ในปี พ.ศ. 2548 พ.ศ. 2552 และพ.ศ. 2556 มีผู้สำเร็จการศึกษามาจนถึงปีการศึกษา 2560 รวม 204 คน ศิษย์เก่าได้ปฏิบัติงานในระดับผู้บริหารการพยาบาลทั้งในสถานบริการสุขภาพทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน ในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ ระดับทุติยภูมิ และโรงพยาบาลเฉพาะทาง

อนึ่ง ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556 ได้ระบุไว้ว่าต้องมีการประเมินหลักสูตรฯ ตามที่ระบุไว้ในข้อ 2 หมวดที่ 8 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของหลักสูตรฯ ในการประเมินหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาวิชาการบริหารการพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก¹ ได้เสนอแนะว่าผู้รับผิดชอบหลักสูตรควรนำผลการประเมินมาเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม นอกจากนั้นการพัฒนาการด้านความรู้และเทคโนโลยีได้เพิ่มอย่างมาก ดังนั้นการประเมินหลักสูตรจึงต้อง

คำนึงถึงการประยุกต์ความรู้และเทคโนโลยีให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

การประเมินหลักสูตรเป็นภารกิจหนึ่งในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร การพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร^{2,3} มีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินโครงสร้างรูปแบบของระบบหลักสูตร ตลอดจนการบริหารงานและการสอนตามหลักสูตรให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อวัดประสิทธิผลของผู้เรียนทำให้เข้าใจถึงปัญหาและแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรที่ชัดเจนยิ่งขึ้น การวิจัยประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการประเมินหลักสูตรด้วยด้วยรูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model)⁴ ประกอบด้วยการประเมินด้านสิ่งแวดล้อมหรือบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลิตผล เพื่อนำผลการประเมินมา ปรับปรุงหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล และเพื่อสามารถผลิตบัณฑิตให้มีสมรรถนะที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินสภาวะแวดล้อม ประเมินปัจจัยนำเข้า ประเมินกระบวนการ และประเมินผลผลิตของหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556

คำถามการวิจัย

สภาวะแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556 เป็นอย่างไร

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยด้วยรูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม ประกอบด้วย 4 ด้าน 5 คือ (1) การประเมินสภาวะแวดล้อม หรือบริบท (Context evaluation: C) เกี่ยวกับความเหมาะสมของปรัชญา วัตถุประสงค์และเนื้อหาสาระในหลักสูตร รวมถึงการประเมินความต้องการที่จำเป็น (Need) ปัญหา (Problem) ทรัพยากรที่มีมูลค่า (Assets) และโอกาส (Opportunity) ในปัจจุบันและจะเกิดขึ้นในช่วง 5 ปีข้างหน้า (ปีการศึกษา 2561-2565) (2) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input evaluation: I) เป็นด้านคุณวุฒิและประสบการณ์ ภาระงานของอาจารย์ และสิ่งสนับสนุนการจัดประสบการณ์ การเรียนการสอน (3) การประเมินกระบวนการ (Process evaluation: P) เป็นการประเมินขั้นตอนการบริหารหลักสูตร ฯ การประชาสัมพันธ์ การคัดเลือกนักศึกษา การคัดเลือกอาจารย์ผู้สอน การเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ กระบวนการสอน การศึกษาดูงาน และการประเมินผลการเรียนการสอน และ (4) การประเมินผลผลิต (Product evaluation: P) เป็นการประเมินสมรรถนะของผู้เรียน ความต้องการของหน่วยงาน และเพื่อนร่วมงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed method research) ตามรูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม ประชากรในการวิจัยประกอบด้วยบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน หลักสูตรพยาบาล ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2556 ได้แก่ 1) ผู้บริหารระดับนโยบายและผู้บริหารหลักสูตร 2) ผู้บริหารองค์กร

พยาบาล 3) ศิษย์เก่า 4) อาจารย์ผู้สอน 5) ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน และ 6) นักศึกษา

กลุ่มตัวอย่างเป็นแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 33 คน ได้คัดเลือกจากประชากร โดย มีเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้

1. เป็นผู้ให้ความร่วมมือในการวิจัย ได้ลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมวิจัย

2. ส่วนเกณฑ์การคัดออก คือ กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถเข้าร่วมการให้ข้อมูลได้ตลอด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือมี 4 ชุด

ชุดที่ 1 แบบประเมินสภาวะแวดล้อม เป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสนทนากลุ่ม

ชุดที่ 2 แบบประเมินปัจจัยนำเข้า เป็นแบบสอบถามนักศึกษา

ชุดที่ 3 แบบประเมินกระบวนการ เป็นแบบสัมภาษณ์

ชุดที่ 4 แบบประเมินผลผลิตเป็นแบบสอบถาม

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือทั้ง 4 ชุด ได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC: Item Objective Congruence Index) เท่ากับ 0.67-1.00 และได้รับการตรวจสอบความเที่ยงของ เครื่องมือ (Reliability) โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's α Coefficient) พบว่ามีค่าความเที่ยงของเครื่องมือเท่ากับ 0.78, 0.88, 0.95 และ 0.89 ตามลำดับ

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ทำการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โดยกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมในการทำวิจัยได้รับการชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการทำวิจัย กลุ่มตัวอย่างมีอิสระในการให้ข้อมูล สามารถปฏิเสธการให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมหรือถอนตัวจากการวิจัยได้ตลอดเวลา โดยไม่ได้รับผลกระทบใด ๆ ได้จัดเก็บข้อมูลทั้งหมดไว้ในที่ปลอดภัย ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างข้อมูลทั้งหมด จะถูกทำลายทิ้งหลังจากการวิจัยเสร็จสมบูรณ์การวิเคราะห์ข้อมูลจะวิเคราะห์ในภาพรวมและเผยแพร่เพื่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น และได้รับการพิจารณาด้านจริยธรรมโดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ เลขที่ E. 005/2562 ในวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2562

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบวัดสภาวะแวดล้อม และแบบวัดกระบวนการ ด้วยการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม พร้อมทำการบันทึกเสียง การเก็บรวบรวมข้อมูลในแบบวัดปัจจัยนำเข้าด้วยแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลแบบวัดผลิตผลด้วยแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษา ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อม ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา
3. วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษา เกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นของอาจารย์ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา
4. วิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา
5. วิเคราะห์ผลิตผล ด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Mann-Whitney U test

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมินสภาพแวดล้อม
 - 1.1 ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับนโยบายและผู้บริหารหลักสูตรฯ
 - 1.1.1 สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล ยังเป็นที่ต้องการโดยต้องพิจารณาถึง 1) เกณฑ์การประกันคุณภาพโรงพยาบาล 2) เครื่องมือ เทคโนโลยี และวิธีการดูแลรักษาพยาบาลใหม่ ๆ 3) ความร่วมมือในวิชาชีพที่มากขึ้น เช่น การใช้ยาอย่างสมเหตุผล 4) ผู้รับบริการมีความต้องการและข้อเรียกร้องเพิ่มขึ้น
 - 1.1.2 การออกแบบหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการพยาบาล ควรให้มีสมรรถนะที่ต้องการ 4 ด้าน คือ 1) ใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ 2) มีแนวคิด Cost-effectiveness 3) ความเข้าใจระบบประกันคุณภาพโรงพยาบาล และ 4) ภาวะผู้นำและความเชื่อมโยงกับอาเซียน
 - 1.1.3 หลักสูตรฯ ที่จะปรับปรุง ควรคำนึงถึง 1) ให้นักศึกษาใช้เทคโนโลยี และนำความรู้ไปแก้ปัญหาหน้างาน 2) การบริหารจัดการด้านผู้สูงอายุ โรคเรื้อรัง และความต้องการของมนุษย์ 5 ด้าน 3) การบริหารที่สามารถทำงานร่วม

กับสหสาขาวิชาชีพ 4) ทักษะในการสืบค้นหลักฐาน 5) สามารถบริหารให้เกิดความเที่ยงตรง (Validity) ความคุ้มค่า คุ่มทุน (Cost-effectiveness) การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuing improvement) และนำไปสู่การปฏิบัติที่ดี (Good practice)

1.1.4 การวางแผนทรัพยากร ผู้บริหารระดับนโยบายและผู้บริหารหลักสูตรฯ ควรร่วมกับสำนักงานวิชาการและบัณฑิตศึกษา เพื่อจัดหาและพัฒนาทรัพยากรบุคคล และสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม

1.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรพยาบาล

- 1.2.1 ความต้องการผู้บริหารการพยาบาล ที่สำเร็จจากหลักสูตรฯ ยังต้องการผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร พย.ม. การบริหารการพยาบาล เพราะแผนอัตรากำลังต้องการผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโททุกสาขาวิชา และเสนอให้มีการจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้นในด้านการบริหารงานสมัยใหม่ที่ตอบโจทย์ระบบบริการสุขภาพได้ด้วย

1.2.2 ผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรมีสมรรถนะที่โดดเด่น มีผู้สำเร็จการศึกษา พย.ม. ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหารองค์กรพยาบาล ระดับหัวหน้าตึก/หัวหน้างาน มีสมรรถนะที่ชัด 4 ด้าน คือ 1) การบริหารตามลักษณะงานในหน้าที่ 2) การนำหลักฐานเชิงประจักษ์มาใช้ในการบริการพยาบาล เช่น การนำแนวคิดทฤษฎีมาใช้ในการพยาบาล และการสอนผู้ป่วยและญาติ 3) ภาวะผู้นำสามารถในการคิดวิเคราะห์ การประสานงานกับสหสาขาวิชาชีพในการพัฒนาคุณภาพการพยาบาล 4) ด้านบทบาทของพยาบาลพี่เลี้ยง (Preceptor) ในการสอนงานพยาบาล/หรือกำกับบุคคล (Coaching) และมีพัฒนา วิธีคิดที่เป็นระบบ ในการบริหารจัดการทรัพยากร คน เงิน ของ และสามารถเป็นผู้นำในงานที่รับผิดชอบได้

1.2.3 ความคาดหวังให้ผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรฯ ผู้บริหารองค์กรพยาบาล คาดหวังจากหลักสูตรที่จะพัฒนาให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความสามารถ 1) เรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 2) ให้นักศึกษามี Portfolio ผลการเรียนรู้ขณะศึกษาและนำความรู้สู่การปฏิบัติ หรือพัฒนางานได้เมื่อสำเร็จการศึกษา 3) ทักษะภาษาอังกฤษ 4) การจัดการเชิงกลยุทธ์และภาวะผู้นำ

1.3 ผลการสัมภาษณ์ศิษย์ผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรฯ

1.3.1 ผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรฯ
“...การบริหารคน เป็นสมรรถนะอันดับแรก

ที่นำมาใช้ เพื่อให้บุคลากรมีพฤติกรรมบริการ และการจัดอัตรา
กำลัง ตามหลักการ Put the right person to the right job
โดยจะมีการ Conference ทุกเช้า เพื่อกำกับดูแลให้ปฏิบัติงาน
อย่างราบรื่น รวมทั้งสื่อสารนโยบายของโรงพยาบาลที่มีภารกิจ
มากมายให้บุคลากรได้ทราบหรือปฏิบัติ...”

“...การเป็นผู้นำ ใช้การวิเคราะห์งานบริการ
และแนวคิดการพัฒนาคุณภาพ มาพัฒนางานประจำ และเข้าใจ
กระบวนการวิจัย ...”

ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งหัวหน้าตึก 2 คน
มีสมรรถนะในทางเดียวกัน คือ 1) ภาวะผู้นำ ใช้ความคิดเชิง
ระบบในการบริหารจัดการ 2) การบริหารจัดการทรัพยากร
3) ความสามารถในการจัดการความเสี่ยง ส่วนสมรรถนะ
ที่ควรพัฒนา คือ 1) การสื่อสารประสานงานและสัมพันธภาพ
ระหว่างบุคคล 2) การใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ 3) การเรียนรู้
ใหม่ เช่น การศึกษาดูงาน การประชุมและการเรียนรู้นำมาสู่
การปฏิบัติจริง และ 4) ความสามารถแก้ไขปัญหาคับด้วยการ
บริหารจัดการแบบใหม่ จากตัวอย่างบทสัมภาษณ์ มีดังนี้

“...การเรียน Course work ไม่ยาก แต่
Thesis ยาก เพราะการเลือกหัวข้อกับการใช้เวลาของอาจารย์
ควรติดต่อสื่อสารด้วยเทคโนโลยี และเปิดกว้างในการใช้สื่อมาก
ขึ้น”

“...สมรรถนะที่ต้องการจากผู้สำเร็จการ
ศึกษาในหลักสูตรใหม่ ได้แก่ การใช้บทบาทอิสระของพยาบาล
วิชาชีพในการสร้างเสริมสุขภาพ การบริหารบริการพยาบาล
แนวใหม่ การรับรองคุณภาพ และคุณลักษณะให้เป็นผู้เสียสละ
รักองค์กร...”

1.3.2 ความต้องการศึกษาหลักสูตร
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล
ผลการสัมภาษณ์ศิษย์เก่า 3 คน สรุปว่า 1) ศิษย์เก่าผู้ปฏิบัติงาน
ในกรุงเทพมหานคร มีความเห็นว่า

“...ไม่แน่ใจว่าพยาบาลรุ่นต่อไปจะสนใจหรือ
สามารถไปเรียนในระบบนอกเวลาได้ เพราะปัจจุบันไม่สะดวก
ในการเดินทางไปเรียน ถ้าปรับเปลี่ยนให้เรียนในระบบออนไลน์
อาจมีผู้สนใจ”

2) ศิษย์เก่าผู้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลรัฐ
ในต่างจังหวัด มีความเห็นว่า

“...น่าจะยากเพราะอัตรากำลังในปัจจุบัน
ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน การลาศึกษาต่อทำได้ยาก การเรียนนอก
เวลาที่มีการเดินทาง และทราบว่ามีมหาวิทยาลัยใกล้ๆ กำลังจะเปิด

หลักสูตรฯ ดังนั้น การเรียนใกล้บ้านน่าจะสะดวกกว่า...”

3) ศิษย์เก่าผู้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล
เอกชน ในต่างจังหวัดอีกคนหนึ่ง มีความเห็นว่า

“...ไม่ต้องการ เพราะมีอัตราเพียงพอแล้ว
อัตรากำลังในปัจจุบันต่ำกว่าเกณฑ์ 30% ทำให้ไปศึกษาปริญญา
โทสองปีได้ยาก แต่ถ้ามีการอบรมระยะสั้น 1 หรือ 4 เดือนน่าจะ
สะดวกกว่า เพื่อพัฒนาสมรรถนะตามที่หน่วยงานต้องการ
เช่น การบริหารจัดการแบบใหม่ การตัดสินใจ การบริหารความ
เสี่ยง เพื่อนำมาใช้ในการงานประจำได้เลย...”

1.4 ผลการสนทนากลุ่มนักศึกษาปัจจุบัน

1.4.1 สมรรถนะที่โดดเด่นของผู้สำเร็จการ
ศึกษาจากหลักสูตรฯ

“...การบริหารการเรียนในหลักสูตรนี้ช่วย
การทำงานประจำในเรื่องการบริหารบุคลากร แต่ที่โดดเด่น คือ
การใช้ในการบริหารจัดการด้านแผนกลยุทธ์...” (S 1)

“...การเป็นผู้นำ เป็นการเตรียมให้ก้าวสู่
ตำแหน่งผู้บริหาร การปฏิบัติงานที่มีผลลัพธ์ (Outcomes) การ
เดินตามวิสัยทัศน์ การสร้างและทำงานเป็นทีม รวมทั้งการสร้าง
ชื่อเสียงจากผลงานของพยาบาล...” (S 2)

“...การบริหารเวลา และประสิทธิภาพของ
ผลงาน การช่วยในการเตรียมและปรับบทบาทสู่การบริหารใหม่
ได้ มีมุมมองที่กว้างขึ้น...” (S 3)

1.4.2 ความคาดหวังต่อสมรรถนะของผู้ที่
สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรฯ ควรเพิ่มสมรรถนะในด้านภาษา
อังกฤษและจิตวิญญาณ

“...สมรรถนะที่สำคัญน่าจะเป็นเรื่อง
ภาษาอังกฤษ และความเป็นนานาชาติ รวมทั้งด้านจิตวิญญาณ
เพราะจิตวิญญาณจะทำให้ผู้บริหารพัฒนาเรื่องอื่น ๆ ได้ดี...”
(S 2, S 3)

2. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า

2.1 นักศึกษา จำนวน 5 คน มีอายุเฉลี่ย
44.80 ปี และประสบการณ์การทำงานเฉลี่ย 16.40 ปี

ตารางที่ 1 ระดับความพึงพอใจของนักศึกษา 5 คน ต่อหลักสูตรฯ และสิ่งสนับสนุน

รายการ	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับ
1. ระดับความพึงพอใจในหลักหลักสูตร ฯ	4.25	.778	สูง
2. ระดับความพึงพอใจผู้สอน	4.42	.878	สูง
3. ระดับความพึงพอใจสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	3.96	.669	ค่อนข้างสูง

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่า ระดับความพึงพอใจต่อหลักสูตร อยู่ในระดับสูง ($M = 4.25$, $SD = .0778$) ความพึงพอใจผู้สอน อยู่ในระดับสูง ($M = 4.42$, $SD = .878$) และ ความพึงพอใจสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($M = 3.96$, $SD = .669$)

2.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้สอน จำนวน 6 คน ได้ผลดังนี้

2.2.1 ความชัดเจนในหลักสูตรสามารถทำให้ผู้สอนจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับ ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร หลักสูตรมีความชัดเจนทำให้การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้ แต่อย่างไรก็ตาม สมควรที่จะต้องปรับเนื้อหาวิชาให้ทันสมัยสอดคล้องกับสิ่งที่เปลี่ยนแปลงของระบบบริการสาธารณสุข และโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และพัฒนาให้สอดคล้องกับนักศึกษาแต่ละรายได้อย่างอิสระ

2.2.2 หลักสูตรระบุปรัชญาวัตถุประสงค์ และรายวิชาสอดคล้องกัน

1) หลักสูตรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการเน้นถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ และการบริการสุขภาพ เน้นที่คุณภาพบริการทางการพยาบาลมุ่งให้ผู้เรียนมีความเป็นอิสระในการค้นหาความรู้และประสบการณ์โดยใช้ทฤษฎี แนวคิดเป็นทิศทางในการปฏิบัติการวิชาชีพด้วยความเชื่อ จึงสามารถทำให้นักศึกษามีการพัฒนาและเกิดการเรียนรู้ได้ตามแนวคิด ปรัชญา วัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้

2) หลักสูตรที่จะพัฒนาใหม่ต้องพิจารณาถึงความต้องการของสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 และเกณฑ์หรือข้อกำหนดใหม่ของสภาการพยาบาลในด้านสมรรถนะของผู้บริหารการพยาบาลทุกระดับ ควรเพิ่มวัตถุประสงค์ของรายวิชาก่อนคำอธิบายรายวิชา และการวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ทั้ง 6 ด้าน

2.2.3 ความเหมาะสมของจำนวนหน่วยกิต (40 หน่วยกิต) และการกระจายรายวิชา ต้องเป็นไป

ตามข้อกำหนดสภาวิชาชีพ ปัจจุบันเข้า คือ นักศึกษา การเรียนในระดับมหาบัณฑิต เน้นการค้นหาความรู้เพื่อพัฒนาและต่อยอดของนักศึกษาตามความสนใจ ควรมีการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาก่อนการเรียน ควรเพิ่มกิจกรรมการอภิปราย การศึกษาดูงานมากขึ้น จัดหาผู้สอนที่มีความเหมาะสมกับรายวิชา

2.2.4 ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาวิชาการกับการสนับสนุนให้ผู้เรียนมีการบรรลุสมรรถนะหลักสูตร โดยเชื่อว่าโดยเนื้อหาวิชาวิชาการสามารถสนับสนุนให้ผู้เรียนบรรลุสมรรถนะได้แตกต่างกัน ตามความพร้อมของผู้เรียน พร้อมให้มีการอภิปรายมากขึ้น ศึกษาดูงานจริง หรือมีวิทยากรที่เชี่ยวชาญตามเนื้อหาวิชา

2.2.5 ความสัมพันธ์ และสอดคล้องของเนื้อหาวิชา มีความสอดคล้องกันดี แต่ควรเน้นวิชาการบริหารการพยาบาล ทฤษฎี แนวคิดต่าง ๆ ให้ทันสมัย ซึ่งไม่ต้องมาจากทฤษฎีทางการพยาบาลก็ได้ ทฤษฎีบริหารร่วมสมัยและอนาคตมีความสำคัญอย่างมาก น่าจะมาจากการเชิญวิทยากรภายนอก และนอกสาขาด้วย ควรรวมวิจัย และสถิติเป็นวิชาเดียวกัน

2.2.6 ไม่มีความซ้ำซ้อนในเนื้อหาวิชา

2.2.7 ปัจจัยสนับสนุนเรื่อง ห้องสมุด ระบบสารสนเทศ ระบบงานบัณฑิตและฝ่ายวิชาการ ความไม่นิ่งของระบบงานในช่วงที่ผ่านมา มีการเปลี่ยนแปลงผู้รับผิดชอบหลักสูตรหลายชุด ไม่ต่อเนื่อง ทำให้เกิดปัญหาการสนับสนุนการเรียนรู้และการสื่อสาร การเขียนรายงานด้วยโครงแบบ (Template) ต่าง ๆ และระบบงานบัณฑิตศึกษาที่ต้องปรับปรุง

3. ผลการประเมินกระบวนการ

3.1 ผลการสนทนากลุ่มพบว่า การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนการบริหารหลักสูตร และจัดการเรียนการสอนมีความสำคัญอย่างยิ่ง สกัดได้ 3 ประเด็น คือ 1) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรไม่เสถียร 2) คณะกรรมการมีบทบาทการสอนในรายวิชา และ 3) การปรับการเรียนการสอน

3.2 กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การสอน ในยุคศตวรรษที่ 21 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การใช้เวลาแก่นักศึกษา การนำเสนอเสนอ มาช่วยสอน และการให้นักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การนำทฤษฎี มาฝึกปฏิบัติการบริหารการพยาบาล ด้วยการคิดวิจารณ์ญาณ เป็นการคิดอย่างมีเหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ส่วนการประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงกับการคิดวิจารณ์ญาณ ควรเน้นการมีภูมิคุ้มกันด้าน ความคิดเป็นสำคัญ ส่วนในรายวิชาปฏิบัติการบริหารการ พยาบาล ควรให้มีประสบการณ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

การให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์แก่นักศึกษาที่มีความแตกต่างกัน ผู้สอนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการวิจัยอย่างถ่องแท้ และตอบสนอง ความต้องการของนักศึกษาเป็นรายบุคคล และรายกลุ่ม อย่างหลากหลายวิธีและต่อเนื่อง ในการประเมินผลการเรียน ของนักศึกษา ได้ใช้วิธีการที่หลากหลาย เป็นรายบุคคลและ รายกลุ่ม ประเมินผลโดย Take home examination ให้นักศึกษามีส่วนร่วม มี Peer review และ Open book examination

ในส่วนประเด็นแนวโน้มการปรับปรุงหลักสูตร พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทางการ พยาบาล หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2561 ควรจัดการเรียน การสอนในระดับ ASAEN ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวง ศึกษาธิการ และสมรรถนะของสภาการพยาบาล พ.ศ. 2556

3.2.1 การปรับปรุงหลักสูตรต้องดูแนว โน้ม ดังข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ว่า

“ในเรื่องของหลักสูตรที่จะปรับปรุงต้องดูว่า แนวโน้มความต้องการของสังคม คงจะไม่เป็นลักษณะบริหาร การพยาบาลอย่างเดียว แต่ต้องคำนึงถึงแนวคิดประเทศไทย 4.0 ว่ามีความต้องการอะไรบ้างที่เน้นเป็นพิเศษ และให้บรรลุตาม สภาการพยาบาลกำหนด”

3.2.2 การปรับปรุงหลักสูตรต้องเป็นไป ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิ ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ.2560 โดยมี

โครงสร้างของหลักสูตร 36 หน่วยกิต จัดการเรียนการสอน ในห้องเรียนให้น้อย ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้มาก และเพิ่ม เครื่องคอมพิวเตอร์สืบค้นให้นักศึกษาด้วย ดังข้อคิดเห็นของ อาจารย์ผู้สอนกล่าวว่า

“นักศึกษาเป็นกลุ่มที่ทำงานแล้วมาเรียน จึงค่อนข้างจะมีข้อจำกัด แต่เขามีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทางระบบ Internet จึงควรเพิ่มเครื่องคอมพิวเตอร์ให้แก่นักศึกษา”

3.2.3 ให้คำปรึกษาการทำวิทยานิพนธ์ ตามความเหมาะสมแก่นักศึกษาแต่ละคน ซึ่งมีพื้นฐาน การทำวิจัยต่างกัน อาจารย์ผู้สอนรายวิชาการบริหารการ พยาบาล ให้ข้อคิดว่า

“วิทยานิพนธ์เป็นการสะท้อนความคิด ความรู้ของนักศึกษาที่เรียนมา ต้องต้องเข้าใจประเด็นเนื้อหา ทางด้านการบริหารทางการพยาบาล แล้วจะนำความรู้ไปวิจัย ในการพัฒนาหรือต่อยอดเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ได้”

3.2.4 ควรประชาสัมพันธ์หลักสูตรใหม่ โดยการจัดโรดแมป และควรเปิดเป็น 2 ภาษา

3.2.5 เพื่อให้สอดคล้องกับความเป็น นานาชาติและสากล อาจารย์ผู้สอน ให้ข้อคิดว่า

“ดังนั้นในหลักสูตรอาเซียน ถ้าเป็นอาเซียน ต้องลง Nursing ให้มากขึ้น หรือเป็นหลักสูตร APN เพื่อให้ สอดคล้องกับการเป็นอาเซียน”

3.2.6 การเรียนการสอนต้องเป็น นานาชาติให้มากขึ้น และถ้าจะเปิดอาเซียนเราควรเน้นระบบ การบริหารการพยาบาลในอาเซียน และมีอาจารย์ที่มีคุณภาพ ดังนี้

“การสอนต้องเป็นอินเตอร์ให้มากขึ้น ถ้าเรา มีความพร้อมด้านอาจารย์ที่มีประสบการณ์”

4. ผลการประเมินผลลัพธ์

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสมรรถนะของนักศึกษาในการปฏิบัติงาน และความต้องการของหน่วยงานนักศึกษา ทั้งรายด้านและโดยรวม จากผู้บังคับบัญชา (N = 5)

รายการ	สมรรถนะ ในการปฏิบัติงาน		ความต้องการ ของหน่วยงาน		Mann-Withney U-test	p-value
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
ความสามารถในการปฏิบัติงาน	4.333	.565	4.979	.042	-2.249	.059
ด้านการบริหารและบริหารวิชาการ	4.525	.418	5.000	.000	-2.239	.060
ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.800	.190	5.000	.000	-2.081	.076
ด้านคุณธรรม จริยธรรมและ จรรยาบรรณในวิชาชีพ	4.775	.437	5.000	.000	-1.016	.343
ด้านสมรรถนะผู้บริหารการพยาบาล	4.378	.413	5.000	.000	-2.973	.021
รวม	4.493	.346	4.997	.005	-2.874	.024

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่า สมรรถนะของนักศึกษาในการปฏิบัติงาน และความต้องการของหน่วยงานนักศึกษาโดยรวม จากผู้บังคับบัญชาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยความต้องการของหน่วยงานเท่ากับ 4.997 สูงกว่า สมรรถนะของนักศึกษาในการปฏิบัติงานที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.493

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสมรรถนะของนักศึกษาในการปฏิบัติงาน และความต้องการของหน่วยงานนักศึกษา ทั้งรายด้านและโดยรวม จากเพื่อนร่วมงาน (N = 5)

รายการ	สมรรถนะ ในการปฏิบัติงาน		ความต้องการ ของหน่วยงาน		Mann-Withney U-test	p-value
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
ความสามารถในการปฏิบัติงาน	4.017	.665	4.833	.289	-2.519	.036
ด้านการบริหารและบริหารวิชาการ	4.050	.420	4.875	.280	-3.655	.006
ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.450	.438	4.850	.335	-1.620	.144
ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ	4.350	.285	5.000	.000	-5.099	.001
ด้านสมรรถนะผู้บริหารการพยาบาล	4.200	.529	4.911	.199	-2.812	.023
รวม	4.208	.404	4.900	.211	-3.395	.009

จากตารางที่ 3 สรุปได้ว่า สมรรถนะของนักศึกษาโดยรวมและพฤติกรรมที่มีต่อความรับผิดชอบในวิชาชีพ อยู่ในระดับ ต่ำมาก ส่วนสมรรถนะของนักศึกษาในการปฏิบัติงาน และความต้องการของหน่วยงานนักศึกษาโดยรวม จากเพื่อนร่วมงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการประเมินสภาวะแวดล้อม ตามนโยบาย การปฏิรูปอุดมศึกษาไทย⁶ ได้เสนอข้อกำหนดการศึกษา (Term of reference) ของโครงการสร้างบัณฑิตพันธุ์ใหม่ ตามนโยบาย การปฏิรูปอุดมศึกษาไทยและยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2560 – 2579) ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ นโยบายดังกล่าวสู่การปฏิบัติ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของคนในทุกช่วงวัย ให้มีทั้งนักเรียน นักศึกษา คนทำงานและคนสูงอายุ ด้วยรูปแบบหลักสูตรระยะสั้นและระยะยาว สร้างจุดเด่น จุดขายที่โดดเด่นแข่งขันได้ ผลิตภัณฑ์พันธุ์ใหม่ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยกำหนดวัตถุประสงค์ ดังนี้

1) เพื่อสร้างบัณฑิตพันธุ์ใหม่และกำลังคนที่มีสมรรถนะและศักยภาพสูง

2) เพื่อสร้างฐานการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาแห่งอนาคต โดยสร้างต้นแบบของหลักสูตรและการเรียนการสอน เน้นการปรับเปลี่ยนเนื้อหาสาระ โครงสร้างหลักสูตร และกระบวนการจัดการเรียนการสอน สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติในสภาพจริง ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะและศักยภาพสูงรวมทั้งการร่วมมือกับสถานประกอบการหรือภาคอุตสาหกรรม ขอบเขตการดำเนินงานในระดับการศึกษาปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษาประกาศนียบัตร (Non-Degree) โดยการบูรณาการศาสตร์หลากหลายศาสตร์หรือสาขาวิชาให้ เนื้อหาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีลักษณะบูรณาการการเรียนรู้จากประสบการณ์ การปฏิบัติในสภาพจริง บูรณาการทักษะชีวิตของสังคมดิจิทัลกับทักษะวิชาชีพ จัดการเรียนการสอนในลักษณะ Modular Based Learning Outcomes and/or Learning Results บูรณาการระหว่างศาสตร์ สาขาวิชา สถาบัน การศึกษา และ/หรือสถานประกอบการและอุตสาหกรรม และส่งเสริมคุณภาพอาจารย์ในด้านการเรียนการสอน

แม้ว่าหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการพยาบาลจะมีใช้สาขาที่ตอบโจทย์ภาคการผลิตอุตสาหกรรม แต่อยู่ในภาคบริการที่จำเป็นต้องศึกษานโยบายและแนวโน้มการจัดการศึกษาดังกล่าว และให้มีความปลอดภัยแก่ผู้รับบริการตามแนวคิดขององค์การอนามัยโลก⁷

1.1 ความต้องการผู้บริหารองค์กรพยาบาล ในด้านคุณลักษณะหรือสมรรถนะของมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการพยาบาล ที่ประกอบด้วยการสร้างสรรค์ ด้านนวัตกรรมใน

การพยาบาล ความสามารถในการมองเห็นปัญหา และวิธีการแก้ปัญหาในองค์กร การพัฒนาคุณภาพบริการที่เป็นความสำคัญในการรับรองคุณภาพโรงพยาบาลจึงต้องการความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยการบริหารจัดการแบบใหม่ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างดีทั้งในการปฏิบัติงานและเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งทักษะด้านภาษาอังกฤษ การพัฒนาระบบบริการแบบนำความรู้สู่การปฏิบัติ โดยให้นักศึกษามี Portfolio จากผลการเรียนรู้ของตนเองขณะศึกษา เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะได้นำความรู้มาต่อยอดหรือพัฒนางานได้ รวมทั้งการจัดการเชิงกลยุทธ์ การใช้ศาสตร์และวิธีการบริหารแนวใหม่ รวมทั้งภาวะผู้นำนั้น ต้องสอดคล้องกับสมรรถนะของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ตามสภาการพยาบาลที่เกี่ยวกับสมรรถนะหลักของการบริหาร⁸

1.2 ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการบริหารหลักสูตร ตามคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิต การออกแบบหลักสูตรและแนวทางในการบริหารหลักสูตร จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4 กลุ่ม คือ ผู้บริหารระดับนโยบายและผู้บริหารหลักสูตร ผู้บริหารองค์กรพยาบาล ศิษย์เก่ามหาบัณฑิต และนักศึกษาได้เสนอให้ออกแบบและแนวทางการบริหารหลักสูตร ที่นำเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) มาใช้เป็นพื้นฐาน เพื่อผลิตมหาบัณฑิตให้มีสมรรถนะ 4 ด้านคือ 1) Manage by fact 2) Cost-Effectiveness management 3) เข้าใจระบบประกันคุณภาพโรงพยาบาล และ 4) ภาวะผู้นำในการบริหารจัดการระบบสุขภาพที่มีการเปลี่ยนแปลง และการประสานกับสหสาขาวิชาชีพ มุ่งองค์ความรู้ด้านการบริหารและการวิจัย มีความสามารถในการคิด การใช้ศาสตร์การบริหารสมัยใหม่ คิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ในงานประจำ เพื่อแก้ปัญหาในระบบบริการพยาบาล พร้อมมีความสามารถเป็นพยาบาลพี่เลี้ยง ในการสอนงานพยาบาล/หรือบุคคลในกำกับนั้น

2. จากผลการประเมินปัจจัยนำเข้า

จากการที่นักศึกษา มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรในระดับสูงแต่พึงพอใจในจำนวนอาจารย์สำหรับการให้คำปรึกษาครอบคลุมสาขาต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าจำเป็นต้องมีกลยุทธ์ในการสรรหาอาจารย์ในระดับบัณฑิตศึกษาเพิ่มขึ้น นอกจากนี้การที่นักศึกษาพึงพอใจในการใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย ที่สามารถเพิ่มพูนการเรียนรู้ของนักศึกษา รวมทั้งมีเทคนิคการสร้าง/สนับสนุน/ส่งเสริมพลังของผู้เรียนในการเรียนรู้อยู่ในระดับต่ำสุด คือระดับค่อนข้างสูง แสดงให้เห็นว่าสอดคล้องกับงานวิจัย⁹ ในการจัดหา

ทรัพยากรสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนรวมถึงวิธีการวัดและประเมินผล เพื่อส่งเสริมให้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

นอกจากนั้นระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เกี่ยวกับห้องสมุดไม่มีสายการบริหารการพยาบาลด้วย ซึ่ง¹⁰ ให้ข้อคิดว่า การจะปรับปรุงหลักสูตรหรือพัฒนาหลักสูตรใหม่นั้น ต้องคำนึงถึง ทั่วเวลา ธรรมชาติ และสภาวะแวดล้อมของสถานศึกษา สภาพอารมณ์ ศักยภาพ และพลังอำนาจของคณาจารย์ ผลของประเมินหลักสูตรและความไม่พึงพอใจของนักศึกษาและคณาจารย์ที่มีต่อหลักสูตรในปัจจุบัน อนึ่งการปรับปรุงในส่วนสนับสนุนจำเป็นต้องมีงบประมาณที่เพียงพอ ดังคำชื่นชม¹¹ ต่อวิสัยทัศน์ด้านการศึกษาศาสตร์ของประเทศไทยว่า “คิดถึงโรงเรียน นั่นคือคิดถึงประเทศไทย : Thinking School; Thinking Nation” ซึ่งสะท้อนจากงบประมาณด้านการศึกษาศาสตร์ของประเทศไทยมีประมาณ ร้อยละ 20

3. จากผลการประเมินกระบวนการ

ผลการสนทนากลุ่มอภิบาลได้ว่า การนำ IT มาสนับสนุนการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อสนับสนุนการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอีกด้วยในประเด็นที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ ไม่เสถียรนั้น อาจต้องมีการทบทวนถึงระบบ กลยุทธ์ และมาตรการในการสรรหา และการดำรงรักษาคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนนั้น¹² ได้เสนอรูปแบบการสอนที่เป็นกระบวนการสืบสอบ และสนับสนุนให้มีโครงการ Faculty practice

4. จากผลการประเมินผลผลิต

จากผลข้อค้นพบที่ว่า สมรรถนะของผู้ศึกษาโดยรวมและพฤติกรรมที่มีต่อความรับผิดชอบในวิชาชีพ อยู่ในระดับดีมาก

ส่วนสมรรถนะของนักศึกษาในการปฏิบัติงาน และความต้องการของหน่วยงานนักศึกษาโดยรวม จากเพื่อนร่วมงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ในการบริหารจัดการแนวใหม่ของบาลานซ์สกอร์การ์ด ถือกำเนิดเกิดขึ้นเพื่อพยายามพัฒนาและนำเสนอ หลักการใหม่เพื่อใช้ในการวัดผลการดำเนินงานขององค์กร นวัตกรรม Balanced Scorecard นับเป็นกรอบแนวคิดสำหรับใช้วิเคราะห์กลยุทธ์การสร้างคุณค่าเพิ่ม จากมุมมองทั้ง 4 ด้าน คือ

ด้านการเงิน ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการธุรกิจภายใน และด้านการเรียนรู้และพัฒนา เมื่อองค์กรมี Balanced Scorecard ผู้บริหารจะสามารถติดตามผลได้ สามารถสร้างคุณค่าเพิ่มให้แก่ลูกค้าปัจจุบัน และลูกค้าในอนาคตได้ อนึ่งการวัดผลมิใช่เป็นเพียงรายงานเรื่องที่เกิดขึ้นในอดีตเท่านั้น แต่สามารถทำให้ทราบถึงจุดเน้นในอนาคตด้วย¹³

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การปรับปรุงหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการพยาบาล หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561 ให้รวมวิชาวิจัยและสถิติเป็นวิชาเดียวกัน

2. ควรนำ IT และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ สนับสนุนการบริหารหลักสูตรฯ และการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษามีส่วนร่วม ทั้งในสถาบัน นอกสถาบันและต่างประเทศ ประยุกต์หลักจิตวิทยาของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่ทำงานประจำแล้วมาศึกษาในหลักสูตรฯ นอกเวลา ผู้สอนต้องมีความมุ่งมั่นทุ่มเท ถ่ายทอดความรู้อย่างเต็มที่ เอาใจใส่ ติดตามช่วยเหลือสนับสนุน เพื่อให้ นักศึกษาสามารถทำวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ในหัวข้อที่เกิดประโยชน์ และทำเสร็จในเวลาที่หลักสูตรกำหนด

3. มีการเตรียมผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชาการที่ก้าวหน้าทั้งทฤษฎีการบริหารการพยาบาล และทฤษฎีอื่น เช่น การใช้สารสนเทศ เป็นแหล่งในการค้นหาความรู้ และพัฒนาอาจารย์ในหลายรูปแบบ รวมทั้ง Faculty Practice

4. มีการเชิญอาจารย์ภายนอก ผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญมาบรรยายพิเศษ ทั้งนี้อาจารย์ผู้รับผิดชอบในรายวิชาต้องสามารถบูรณาการ และให้นักศึกษาร่วมอภิปรายเพื่อต่อยอดในการประยุกต์ความรู้ และนำไปแก้ปัญหาและพัฒนางานในหน่วยงานของตนและสังคม ให้มีส่วนร่วมในการบริหารการพยาบาลในภาพรวมของประเทศ

5. พัฒนาเจ้าหน้าที่ในการพัฒนาระบบการให้ข้อมูลและประสานงานแก่อาจารย์และนักศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. วิจัยและพัฒนาหลักสูตรฯ 2 ภาษา เพื่อให้นักศึกษาใน ASEAN มีโอกาสมาศึกษาได้

2. วิจัยและพัฒนาหลักสูตรฯ เฉพาะทาง 1-4 เดือน ที่เน้นรายวิชาและการเรียนการสอนที่นักศึกษาสามารถสะสมและต่อยอดไปสู่หลักสูตร พย.ม. ได้

References

1. Onsri R, Wacharagate S, Kulpakdee R. An evaluation of the nursing specialty in nursing administration program at the Royal Thai Army Nursing College. *Journal of The Royal Thai Army Nurses*. 2014; 15(3): 342-52. (In Thai)
2. Patphon, M. Curriculum evaluation for learning and development. 2nd ed. Bangkok: Charan Sanitwong, printing. 2015. (in Thai)
3. Kanjanawasi, S. Curriculum evaluation: principles and practices. Bangkok: Chulalongkorn University Press. 2010. (in Thai)
4. Warju W. Educational program evaluation using CIPP model. *The Innovation Journal of Technical and Vocational Education*. 2016; XII(1): 36-42.
5. Buosonte R. CIPP and CIPPIEST valuation models: Mistaken and precise concepts of applications. *Silpakorn Educational Research Journal*. 2013; 5(2):7-24. (in Thai)
6. Office of the Hight Education Commission. Project to create new varieties of graduates and powerful manpower to meet manufacturing sector according to the policy of Thai higher Education 2017. (in Thai)
7. Somcharoen N. Patients safety curriculum guide multi-professional (WHO): learning for the 21st Century bachelor's degree nursing curriculum. *Journal of The Royal Thai Army Nurses*. 2015; 16(3): 1-7. (in Thai)
8. Nursing Council. Nursing administrator competency. Nonthaburi: Gold spot. 2013. (in Thai)
9. Ritudom R. An evaluation of the bachelor of nursing science curriculum (Revised curriculum, 2012) Royal Thai Air Force Nursing College. *Journal of the Royal Thai Army Nurses*. 2017; 18(2): 203-11. (In Thai)
10. Iwasiw CL, Goldenberg D, Andrusyszyn Mary-Anne. Curriculum development in nursing education. 4th ed. Boston: Jones and Bartlett. 2020.
11. Wiles JW, Bondi JC. Curriculum development: A guide to practice. 9th ed. London: Pearson. 2015.
12. Pornkun C. Teaching of thinking processes: Theory and development. 3rd ed. Bangkok: Chulalongkorn University publisher. 2014. (in Thai)
13. Khernest S, Techarataviroj H. The strategy focused organization. Bangkok: A.R. Business Press; 2003. (in Thai)